

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Braniewsko-Pasłęckim Banku Spółdzielczym z siedzibą w Pasłęku

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

I. Cele systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

II. Rola organów Banku

Zarząd

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcje kontroli oraz Komórkę ds. zgodności (Samodzielne Stanowisko zgodności i kontroli).
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność komórki ds. zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracowników na tych stanowiskach.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnianie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z Komórką ds. zgodności, Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji Audytu Wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
  - odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych:

- odpowiada za opracowanie Zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, zapewnienie ich przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności.
  - w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełnienia zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Komórki ds. zgodności, innych komórek pełniących funkcje kontrolne, Zarządu Banku, Komitetu Audytu, oraz Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, Komórki ds. zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego, uwzględniając opinie wydane przez Komitet Audytu.
4. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:
  - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 2) zatwierdza Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

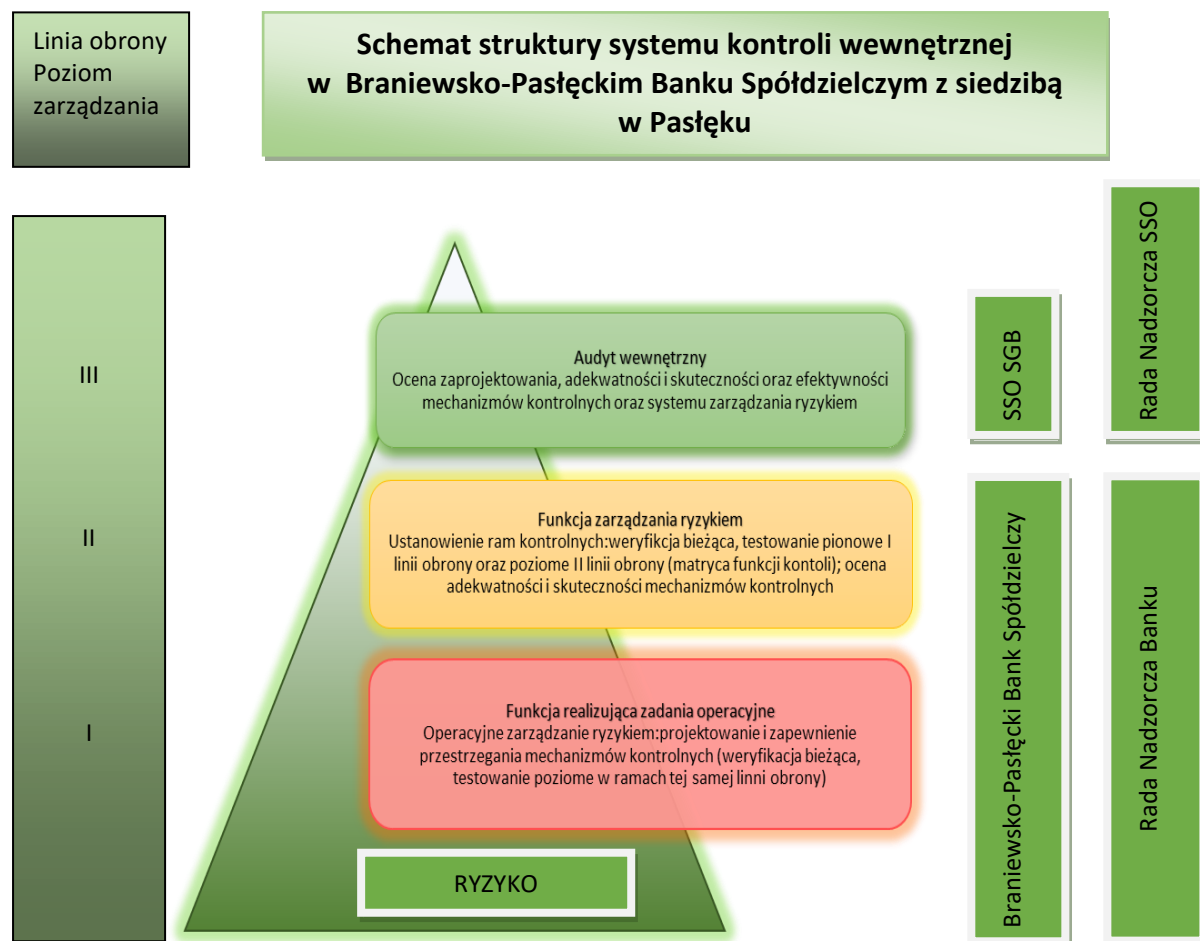
Komitet Audytu

1. Komitet Audytu wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej.
2. Komitet audytu odpowiedzialny jest za przyjmowanie informacji sprawozdawczych, w tym w zakresie systemu kontroli wewnętrznej, a także wypracowanie ocen i rekomendacji, oraz przekazywanie ich wyniku Radzie Nadzorczej w celu zapewnienia wykonywania zadań Radzie Nadzorczej związanych z nadzorem nad systemem kontroli wewnętrznej.

III. Schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku.

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).
  - **Na pierwszą linię** obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
  - **Na drugą linię obrony** składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.
  - **Trzecią linię obrony** stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
2. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada komórka do spraw zgodności oraz inne komórki drugiej linii obrony, którym przypisano te zadania.
3. Kontroli wewnętrznej podlegają wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku w zakresie prowadzonej działalności.
4. Zadania audytu wewnętrznego w Banku wykonywane są przez komórkę audytu wewnętrznego - komórkę Spółdzielni Systemu Ochrony na podstawie Umowy Systemu Ochrony.
5. Kontrola wewnętrzna przeprowadzona jest zgodnie z rocznymi Planami testowania (kontroli wewnętrznej).
6. Szczegółowe zasady przeprowadzania kontroli wewnętrznej określają „Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Braniewsko-Pasłęckim Banku Spółdzielczym z siedzibą w Pasłęku, uchwalane przez Zarząd i zatwierdzane przez Radę Nadzorczą Banku.

7. Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej w Braniewsko-Pasłęckim Banku Spółdzielczym z siedzibą w Pasłęku w ramach Struktury organizacyjnej Banku przedstawiono na poniższym schemacie:

IV. Funkcja kontroli

1. W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniono funkcję kontroli.
2. Na funkcję kontroli składają się:
  - 1) mechanizmy kontrolne;
  - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
  - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
3. Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

V. Umieszczenie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego.

1. Wyznaczona komórka Banku pełni funkcję do spraw zgodności. Komórka ds. zgodności w strukturze organizacyjnej Banku polega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.
2. Do zadań komórki ds. zgodności należy:
  - 1) prowadzenie rejestru naruszeń compliance;
  - 2) sporządzanie na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, zmian w poziomie ryzyka;
  - 3) przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przeszłości;
  - 4) bieżące informowanie Zarządu o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance;
  - 5) monitorowanie na bieżąco zmian w zewnętrznych przepisach prawa; informowanie pracowników Banku poprzez wewnętrzną pocztę elektroniczną o zaistniałych zmianach w zewnętrznych przepisach prawa;
  - 6) opiniowanie nowych produktów lub procesów pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance;
  - 7) współpraca z obsługą prawną banku w zakresie wprowadzania znaczących zmian do regulacji oraz w zakresie wprowadzania nowych procedur/regulacji wewnętrznych, zgodnie z „Zasadami opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych w B-P BS z s. w Pasłęku”, pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance (z wyjątkiem wzorów przygotowywanych przez Spółdzielnie lub Bank Zrzeszający;
  - 8) opiniowanie materiałów reklamowych Banku (z wyjątkiem materiałów przygotowywanych przez Bank Zrzeszający);
  - 9) monitorowanie terminowości i zakresu aktualizacji procedur wewnętrznych; informowanie pracowników Banku, o konieczności zmian w innych/powiązanych ze sobą procedurach po otrzymaniu pisma przewodniego;
  - 10) monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego, Spółdzielnię i inne organy kontrolne w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku;
  - 11) monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez Zarząd w wyniku kontroli wewnętrznych;
  - 12) projektowanie, wprowadzanie i stosowanie procedur zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 13) kształtowanie świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku.
3. W ramach funkcji kontroli, komórka ds. zgodności odpowiedzialna jest za wykonywanie zadań związanych z niezależnym monitorowaniem pionowym.
4. Do zadań tej komórki należy m.in.:
  - 1) przeprowadzanie pionowych testów przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych,
  - 2) ocena adekwatności i skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych,

- 3) prowadzenie rejestru nieprawidłowości istotnych i krytycznych,
  - 4) raportowanie o przestrzeganiu kluczowych mechanizmów kontrolnych, obejmujące co najmniej zestawienie wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
  - 5) administrowanie matrycą funkcji kontroli, w tym pozyskiwanie informacji niezbędnych do przygotowania i aktualizacji matrycy.
5. Samodzielne Stanowisko zgodności i kontroli wykonuje także niezależne monitorowanie poziome w ramach drugiej linii obrony.
6. Niezależność komórki ds. zgodności została zapewniona poprzez:
- 1) W Banku Samodzielne stanowisko zgodności i kontroli podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.
  - 2) Samodzielne stanowisko zgodności i kontroli ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, tzn. ma prawo zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu.
  - 3) Samodzielne stanowisko zgodności i kontroli uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu, dotyczącym omawiania zagadnień związanych z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub kontrolami zewnętrznymi. Ponadto Samodzielne stanowisko zgodności i kontroli uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas tematów dotyczących: przyjęcia nowej regulacji wewnętrznej, wprowadzenia nowych produktów, przyjęcia odstępstwa od warunków przyjmowania depozytów bądź udzielania kredytów różnych od warunków standardowych, podejmowania decyzji generujących szczególne/znaczące ryzyka dla Banku.
  - 4) Samodzielne stanowisko zgodności i kontroli uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej i w posiedzeniach Komitetu Audytu, w przypadku gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
  - 5) Odwołanie kierującego komórką ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim jego wysłuchaniu.
  - 6) W przypadku zmiany na stanowisku kierującego komórką do spraw zgodności, Zarząd niezwłocznie informuje o tym Komisję Nadzoru Finansowego wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany.
  - 7) Wysokość wynagrodzenia zasadniczego (w tym premii) kierującego komórką ds. zgodności powinna być zatwierdzana przez Radę Nadzorczą i nie powinna odbiegać od wynagrodzenia innych osób pełniących kluczowe funkcje w banku.
  - 8) Wynagrodzenie pracowników komórki ds. zgodności, w zakresie wynagrodzenia zmiennego, nie może być uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.
7. Zadania audytu wewnętrznego wykonuje komórka Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

VI. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki

organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorczej bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.